Ny Produktion

14 Dages Tidsskrift

Fra Stat til Sogn ∴ Fra Lønarbejde til Samarbejde

Redaktører: I. I. IPSEN og A. V. LUNDSTRØM (Ansvarhavende)

NR. 4 | 1. NOVEMBER 1925 | PRIS: 25 ØRE

Indhold:

En ensom Mands ensomme Røst.

Filosofen *Ludvig Fejlberg*, der døde ganske upaaskønnet for nogle Aar siden, var en af de ikke mange som lægger Vægten paa at Mennesker skal reformere og organisere sig selv, inden de begynder at vise andre hvordan al Ting skal være. Han var derfor en ensom Mand; man læser det ud af følgende lille Citat af en af hans Bøger:

„— Forholder det sig saaledes, at den nærværende Tid ikke er den bedste, saa er man da egentlig ikke gift med sin Tid i den Forstand, at man nødvendigvis skal tage Del i dens Fejl. Saa kan Du vælge Dig en ny Tidsalder. Saa lev en ny Tid ganske for Dig selv, en ganske anden Tid, anden Tidsalder inden i Dig selv. Jeg mener ikke Du skal stifte Partier af nogen Art og volde Splid, men ganske simpelt flytte ligesom man fraflytter en daarlig Lejlighed. Ganske stille uden at sige det til nogen grundlægge Din egen Koloni inden i Dig selv. Se om Du ikke kunde genfinde et oprindeligt Liv og faa det bragt tilbage, et Liv som Du engang som gammel kunde leve videre med ind i Evigheden."

Ja, det vil unægtelig være noget andet end at flytte ind i et brølende Parti og køre rundt med Programmets Bananvogn.

Den ærlige Krone — Vejen til Afgrunden.

Af *A. V. Lundstrøm.*

> Dersom Kapitalen kunde vokse ubegrænset i mange Generationer, vilde Halvdelen af Befolkningen ikke være bedre stillet end om den var den anden Halvdels Slaver.
>
> *J. M. Keynes.*

Alle officielle Partier i dette Land synes at være enige i Ønsket om at faa Kronen hævet til Pari og stabiliseret der. Lad os da her i *Ny Produktion* være Talsmænd for det uofficielle Parti, det arbejdende Folk, der nu skal plyndres af den uproduktive Klasse med et raskt Snuptag; thi netop dette betyder Enigheden om den „ærlige" Krone.

Arbejderklassen, og i øvrigt alle produktive Elementer i Samfundet, synes at være forladt af sine egne. Selv Statsminister *Stauning* der af Navn repræsenterer Arbejderne, har i sin Trontale tydeligt givet Udtryk herfor idet han siger:

„Efter den forudgaaende Tids Inflation kan den *paakrævede* Deflation ikke forløbe uden at der kræves Ofre af Befolkningen."

Thi *paa hvilken Del* af Befolkningen falder Ofrene, Byrden af Deflationen? Dette er netop Spørgsmaalet vi vil søge at besvare i det følgende.

Den ærlige Krone, det klinger saa kønt og ideelt at vi straks fatter Mistanke; naar der desuden af selve Statsministeren kræves Ofre af Befolkningen, er vi klar over at de eneste der kommer til at ofre føleligt er dem der i Forvejen har for lidt; thi hvis det koster et vist Beløb pr. Aar at kunne leve sømmeligt, og de der har mindre end dette Beløb i Indtægt skal afgive noget deraf, saa betyder det et reelt Offer; for dem der har mere end de behøver, kan det ikke være et større Offer at afgive noget af det de har i Overskud.

Mistanken er vakt. Vi vil vide den virkelige Grund til det samstemmende Ønske om at hæve Kronen i Pari, og da vi ikke selv tør gøre Fordring paa at have

Forstand paa Nationaløkonomi, slaar vi op i nogle fremragende Nationaløkonomers Værker for at faa Kendskab til hvilke Følger den med Kronestigningen forbundne Deflation vil medføre i Samfundsøkonomien. Det er da en forbløffende Viden vi bliver delagtig i, den kaster det tiltrængte Lys over hele Situationen.

Thi Deflation betyder en Værdiforøgelse af Penge og Værdipapirer, „hvorved Rentierklassens Krav forøges i saadan Grad at den faar en utaalelig stor Del af den hele Samfundsindtægt", siger *Keynes.* Pengenes Værdiforøgelse flytter mægtige Kapitaler over til Banker og private Formuer. Dersom en Pengesum der paa et givet Tidspunkt er 100 værd i Varer, udlaanes paa et Aar til en Rente af 5 %, og Pengenes Værdi ved Aarets Udløb er steget saa meget at den udlaante Pengesum svarer til en Værdi af 110 i Varer, vil den reelle Rente være 15 ½ %. Dette betyder med andre Ord at Bankerne og den passive Kapital faar deres Andel af de produktive Virksomheders Udbytte forøget i samme Grad som Kronen stiger. Hvis en Virksomhed, f. Eks. et Bageri, da Kronen stod i 60 blev købt for 10,000 Kroner, vil det ved Kronens Stigning til Pari synke i Værdi henimod 6,000 Kroner. Hvis Køberen af Bageriet havde laant 7,000 Kroner i en Bank eller af Privatmand og selv indskudt 3,000, vil han ved en Krone i Pari eje et Bageri der kun er 6,000 værd, men stadig have en Gæld paa 7,000 Kroner, altsaa 1,000 Kroner mere end Virksomhedens Værdi. Hans Egenkapital er fordunstet sporløst, og han skal indtjene til Forrentning af flere Penge end Virksomheden er værd, førend der bliver noget til ham selv. Dette vil uvægerligt medføre at han ikke er i Stand til eller vil være tilbøjelig til at sænke Priserne paa Brødet i den Grad at det svarer til Kronens Stigning, idet han maa have større Fortjeneste for at kunne dække den i reel Værdi forøgede Udgift til den laante Kapital.

Dette konstruerede Eksempel viser at Pariteten, den ærlige Krone, kun kan naas ved en forringet Levefod for Arbejderklassen. Naar Kronen stiger, faar vi Prisfald, og det bliver billigere at leve for Arbejderne, siges der. Det gør Pokker, gør det. Arbejderne faar en Lønnedsættelse uden at Detajlpriserne synker i tilsvarende Grad, da Bedriftsejerne skal afgive en større Part af Produktionens Udbytte til den passive Kapital og som Følge deraf maa have større Fortjeneste paa Produkterne, et Forhold der samtidig giver en Forklaring baade paa hvorfor Pristallet ikke længer duer som Regulator af Lønnen, og paa Raabet: Lønnen skal ned! Hele Byrden skal væltes over paa Arbejdere og Smaakaarsfolk.

Arbejderne er ikke Medejere af Bedrifterne, desværre; de har intet at miste og kan være ligeglade ved Bedriftsejernes Vanskeligheder, mener man. Men man maa ikke glemme at Arbejderne, trods alt hvad der siges, ogsaa har Ejendom. De har nemlig en visselig meget flygtig og kortvarig Ejendomsret over deres Løn; og det har en overordentlig stor Betydning for deres Levefod hvor stor en Del af Lønnen de skal afgive til den passive Kapital i Form af uforholdsmæssig høje Varepriser.

Deflationen hæmmer Produktionen og bevirker Arbejdsløshed. Deflationen flytter mægtige Værdier fra det produktive Folk over til Banker og private Formuer, hvilket forhindrer et tilstrækkeligt Prisfald, da en forøget Part af Arbejdets Udbytte skal afgives til den passive Kapital, *men der kan for Fremtiden fødes et større Antal Uproduktive* ved at Arbejderne kommer paa et lavere Lønniveau.

Ulykken ved Valutaspørgsmaalet er til syvende og sidst den, at *vi lever under Produktionsforhold hvor ingen har fælles Interesser.* Nogle tjener paa at Kronen gaar op i Pari, andre paa at den stabiliseres længer nede. Naar vi holder paa det sidste, kommer det af at paa den Side finder vi ikke blot Arbejderklassen men ogsaa *Bondestanden* udenfor de kapitalstærke Storagrarers snævre Kreds. Spørgsmaalet kan samles i dette: Holder Du med Producenterne eller med Kapitalisterne? Her er vor Stilling givet.

Hvis alle Mennesker ejede noget, vilde Ejendomsretten ikke blive krænket saadan som nu, hvor næsten alle Love handler om Beskyttelse for Ejendommen — ikke for dem der ingen Ting ejer.

Georg Brandes og Arbejderne.

Da *Pio, Brix* og *Geleff* var bleven dømte ved Højesteret, skrev *Georg Brandes*: „Det er ikke heldigt naar det juridisk forsvarlige er det menneskelig set modbydelige." For Resten var Dommen over de tre Mænd ikke juridisk forsvarlig; daværende Professor *Goos* skrev en Pjece imod Højesterets Afgørelse men lod sig „bevæge" til ikke at udgive den; senere blev han Justitsminister under Estrup. Gennemgaaende var Louis Pios og hans Kammeraters Skæbne netop den dobbelte at de blev modigt forsvarede og fejgt ladte i Stikken.

„Forkætret af de mange og elsket af de faa,
sig er det ikke Vejen en Sandhed maa gaa."

Da Pio og Geleff nogle Aar senere rejste til Amerika for Penge som nogle navnløse Rigmænd havde stillet til Politiets Raadighed, henvendte nogle af de nye Arbejderførere sig til Georg Brandes og spurgte om han ikke vilde stille sig i Spidsen for Bevægelsen. Hvem det var, er saa vidt vi ved aldrig kommet offentligt frem, og for ikke at gøre os skyldig i Fejltagelser

skal vi ikke anføre Navne. Henvendelsen til Brandes var naiv; han svarede afgjort Nej; han var ikke Socialdemokrat, hvad man vel burde have vidst. Men det er betegnende at Arbejderne allerede den Gang ikke kunde tænke sig at gøre noget selv og undvære Førere.

Det blev saa Skræddermester *P. Holm*, Maler *J. Jensen*, nu Københavns Overpræsident med mere, Handskemager *P. Knudsen*, død som Borgmester, og Snedker *C. C. Andersen*, Direktør for Aktieselskabet Arbejdernes Bageri, for kun at anføre de vigtigste af det nye Hold Mænd. Pio og Geleff nævntes af Partipressen kun som „Forrædere“, og det var menneskeligt set modbydeligt men maaske nok juridisk forsvarligt; de to bortrejste Førere havde nemlig taget mod Penge af Politiet, og bagefter skrev *Geleff* i en Pjece: „Pio og jeg, vi to Slyngler“; det blev senere trykt op mange Gange imod dem i Social-Demokraten. Men Sandheden er ogsaa at de begge to var bleven svigtede af Arbejderne, som under de nye Førere allerede var paa Vej ind under Staten og Statskapitalismen, og at de kun havde Valget mellem ny Fængselsstraf og Politiets Tilbud om fri Rejse ud af Landet. Da de kom til England, snød Politidirektøren dem iøvrigt for de Penge de efter Aftalen skulde have haft udbetalt derovre.

Med det samme maa vi rette en grov Usandhed i Socialdemokratiets Jubilæumsskrift. Der staar nemlig at Arbejderne straks modtog Louis Pio med Begejstring; nej, de modtog ham med Mistillid. Et Bevis herfor har vi deri at under de første store Strejker var der en Masse Skruebrækkere; det var *Rimestad, Ploug* og *Bille* der endnu havde Tag i Arbejderne. Senere hen blev der meget fornuftigt slaaet en Streg over dette Skruebrækkeri, fordi det faktisk havde haft Flertallet for sig; og eksempelvis sad der i mange Aar en overmaade flink forhenværende Skruebrækker som Redaktionssekretær under Wiinblad.

Pio havde skrevet at Staten var „et vanvittigt Sammensurium af forældede Institutioner“; og han stod sikkert Georg Brandes langt nærmere end Holm, Hørdum og alle de senere ivrige Statstilhængere. Brandes havde nævnt Lægen *Frederik Dreier*, Pios Forgænger, som en af de faa betydelige Mænd i det daværende Danmark; og Dreier, der døde ung, fik fra første Færd sit Navn kanoniseret af Partiet. Det samme opnaaede Louis Pio flere Aar efter sin Død, og det kom sig af, saa besynderligt det end lyder, at da var han glemt. Under *Borgbjerg* havde Arbejderne startet den stik modsatte Opfattelse, nemlig at „Staten er Orden og fornuftig Plan“. Der gik Politik i den Dødes Navn; Pios Aske blev ført hertil, og i alle Førernes Overværelse rejstes der et Mindesmærke over hans Urne ude paa Vestre Kirkegaard. Den gamle *Poul Geleff* blev under andre Ceremonier pensioneret af Partiet som en af Socialismens store Banebrydere. Nu var det ikke længer „to Slyngler“, det var to Navne der kunde bruges i Agitationen, for Pios Vedkommende det rene Ligrøveri. Men Staten skulde for enhver Pris reddes.

Under alt dette er *Georg Brandes* vedblevet at være den han var, og han er saa vist ikke Statstilhænger. Han kunde ikke andet end sige Nej den Gang; men hverken han eller Arbejderne har Grund til at fortryde at det gik saadan. Georg Brandes manglede totalt Troen paa den socialdemokratiske Arbejderpolitik. Af hans to Brødre stod *Ernst Brandes* Partiet nær, men han døde for tidligt til at kunne komme til at spille en Rolle i den Alliance mellem Bourgeoisiet og Socialdemokratiet som *Edvard Brandes* senere blev en af Mestrene for.

Georg Brandes lever endnu i mørk Mistillid til den store Hob. Selv har han udtrykt sin Foragt saaledes, at før krøb Folket for *Hans Majestæt*, nu kryber det for *Hans Majoritet*. Men han nævnes altid med Hæder i Partiets Presse. Det er klog Politik.

Jo mere Hjemmenes Opløsning tiltager, desto mere tiltager ogsaa Statscentralisationen.

De 11 Millioner til Staten som Arbejdsgiver.

Det er selvfølgelig al Ære værd at Socialminister *Borgbjerg* har indbragt et Lovforslag om Iværksættelse af offentlige Arbejder til Beløb omkring 11 Millioner Kroner. Men nogen Løsning af Arbejdsløsheds-Problemet kan det aldrig blive.

For det første forslaar 11 Millioner Kroner overmaade lidt. For dette Beløb kan man ikke en Gang bygge Huse til Hovedstadens Husvilde og faa dem ud af Sundholm og Barakkerne.

For det andet skal ogsaa Arbejderne være med til at betale disse Penge, idet det hele sluttelig falder tilbage paa Skatteyderne. Pengene skal tilmed laanes.

For det tredie kommer det an paa hvor meget Arbejderne sluttelig faar af de 11 Millioner. Staten er bekendt for at være en daarlig Arbejdsgiver, naar det gælder produktivt Arbejde og ikke Funktionærvæsen, og det kan man sandelig ikke forlange at Socialministeren skal kunne gøre Ende paa.

For det fjerde er Arbejdsløsheden *en fast Institution* og nøje knyttet til det nuværende Produktionssystem. Socialministeren sidder i et kapitalistisk Samfunds Regering og er ude af Stand til at hindre det i at producere *Kapitalister* paa den ene Side, *Arbejdsløse* paa den anden.

Og endelig for det femte, de 11 Millioner Kroner betyder ikke et forøget Tilbud af Arbejde, men kun et Forskud paa kommende Tiders Arbejdsfortjeneste,

eftersom der ikke er Tale om andet end teknisk forberedte Arbejder, som alligevel en Gang før eller senere skulde have været iværksatte, men nu blot falder lidt før, for senere at savnes desto mere.

Det hele er altsaa almindelig parlamentarisk Bluff, eller som det hedder paa Dansk: Blaar i Øjnene, nogle Tal paa et Stykke Papir der minder stærkt om en Reklamepengeseddel, eller om en af de Sedler som Nationalbanken ikke mere indløser med Guld.

Naar der ikke er Lighed mellem Menneskene, hvordan kan der saa være Lighed i deres Love?

Henry de Noussane.

En Bladhandlers og Arbejdsinvalids Kamp mod Autoriteterne.

Fra Bladhandler *J. A. Jespersen*, Ny Kronprinsessegade 6 St., har vi modtaget en lang og trist Beretning om hans Kamp for at beholde en Aldersrente. Den var paa 52 Kr. maanedlig, og den gamle Bladhandler er nu 69 Aar, tilmed Invalid, idet han i 1922 uden egen Skyld blev kørt over bagfra af et Herskabskøretøj, hvorved han mistede venstre Ben og fik det andet saa stærkt beskadiget at han stadig har Men af det. Erstatning fik han ikke; Hestene for Vognen var blevet sky ved at en Sporvognsstyrer ringede stærkt, og det hele blev ved de paafølgende Politiforhør betragtet som en „hændelig Ulykke", som ingen kunde have Ansvaret for.

Jespersen søgte nu et helt Aar om Polititilladelse til at tage Stade som Bladhandler og fik den omsider. Men da den kommunale Inspektør paa Kristjanshavn fik at vide at denne Arbejdsinvalid havde faaet Stade som Bladhandler, strøg han Aldersrenten, uden at undersøge hvor vidt Manden kunde leve af sin lille Handel.

Denne ualmindelig haardhændede Afgørelse bekræfter, at Stat og Kommune altid er karrige. Men man skal huske paa, at de styres jo ogsaa saadan at de altid er fattige og forgældede.

Krebsen der ikke skifter Skal, bliver aldrig større.

Australsk Ordsprog.

Program-Mennesker.

II.

Punktet om Militarismen.

Lønarbejderne er Soldater under det man er begyndt at kalde *den industrielle Mobilisering*, mere rent ud sagt: Produktionskrigen. Og naar de gør Tjeneste her uden at protestere anderledes end ad den berømte parlamentariske Vej, der ligesom Vejen til Helvede er brolagt med gode Forsætter, saa vilde det være en forrykt Tanke at der skulde komme mere ud af deres Protester mod Værnepligten i Statens Uniformer. Deres eget Parti danner i Øjeblikket Regering for det Rigmandsvælde som lever af den industrielle Mobilisering; og da kan man kun finde en vis Konsekvens i at deres Rigsdagsmænd Aar efter Aar ogsaa bevilliger Millioner til det militære Soldatervæsen. Saa er der i alt Fald Metode i Galskaben.

Det er kønt af Partiet at det under disse meningsløse Forhold opretholder Programpunktet om Militarismens Afskaffelse. Men her i *Ny Produktion*, som fortsætter Linjen i Socialismen hvor den er bleven brudt, her mener vi rigtignok at Partiet har taget fat i den gale Ende. Saa længe vi nemlig har Arbejdssoldater i Produktionen, altsaa Produktionskrig baade som Borgerkrig mellem Kapital og Arbejde og som Krig mod Udlandets Konkurrence, saa længe er det haabløst at ville rokke ved den langt uskyldigere, men ganske vist alligevel nederdrægtige uniformerede Soldatertjeneste.

Arbejderne har endnu ikke forstaaet den ligefremme Ting at Evropas Militærvæsen i vor Tid gaar i Krig for Pengeinteresser, altsaa ikke for Arbejdernes Interesser, for de har jo ingen Penge. Da Verdenskrigen brød løs i 1914, var der ikke en eneste Rigsdag, Konge, Kejser eller Præsident som tænkte paa at spørge Arbejderne om *deres* Interesse, ikke en eneste General eller menig Soldat Evropa over som tænkte paa Arbejderne. Det var Kapitalisterne der sloges, det vil sige lod de andre slaas for sig; og de andre var for Størsteparten i Forvejen Produktionssoldater og vant til Slagsmaal. Derfor klaskede hele det „mægtige" tyske Arbejderparti sammen som en vaad Klud og gik alle som én Mand over til Kejsersocialismen; og det var der flere end de tyske Arbejdere der gjorde, men der var for Resten heller ingen der spurgte *dem* om noget, de blev simpelt hen kommanderede til: Svingning med Roder bryd af! Og Antimilitarismen var som blæst væk med det samme. Det gik ligesom i Berlin, hvor det i mange Aar hed: Ikke en Soldat og ikke en Penning til Militærvæsen, og hvor det endte med: Alle Mand Soldat — som de var det i Forvejen paa Arbejdskasernen.

Politik er Massernes Umyndiggørelse og Uvirksomhed. Man lader dem trække i et Program for at Partiførerne kan kende hver sine. Og saa handler man med hinanden om Fordelingen af Magt og Embeder. Men Masserne lader man slaas paa Livet løs i Fabriker og paa andre nationale og internationale Valpladser og giver dem et Fredsmærke i Knaphullet. Det pynter paa Slagsmaalet.

Parlamentarismen er det samme som Vælgernes Uvirksomhed.

Vælgere under Staten, Lønarbejdere under Kapitalen.

Redaktør *Wiinblad* — en udmærket Mand, han blev ogsaa afskediget — sagde da han som ung kom til Social-Demokraten: „Før min Tid hed det altid: Arbejderne kan ingen Ting; herefter skal det hedde: Arbejderne kan al Ting.“

Er det nu rigtigt, kan Arbejderne al Ting? Ja, for saa vidt som det er evig sandt at al Ting bæres oppe af dem der arbejder, for saa vidt er det rigtigt. Børsens Spillere, Samfundets Snyltere bliver fattige og hjælpeløse den Dag Arbejderne lægger ned i en Generalstrejke. Og Wiinblads Ord var sikkert af ham selv tænkt saadan: *I bærer jo det hele!*

Men det blev alligevel ikke sandt at Arbejderne kunde al Ting. De kunde ikke en Gang forhindre at Wiinblad blev styrtet af Partiklikken. Og i dette lille Eksempel ligger hele Forklaringen: *Arbejderne er ikke med!*

Vi har da en socialdemokratisk Regering, vil man indvende. Jamen er der nogen der tror at Arbejderne opnaar noget med den høje Øvrigheds Tilladelse? De maa skaffe sig det selv, sagde *Karl Marx*. At de har opnaaet at lægge Navn til en Regering, betyder ikke andet end at nu er Arbejderbevægelsen lagt helt ind under Staten; og Staten er de Besiddendes Ret til at udnytte de Besiddelsesløse, sagde Karl Marx. Statssocalisme er Statskapitalisme.

Hvad har Arbejderne ikke lagt Navn til? Men hvor har *de selv* været med? De staar den Dag i Dag som *Vælgere under Staten, Lønarbejdere under Kapitalen!*

Lønarbejdet er Vold sat i System.

Funktionær-Plagen.

Jo mindre af Arbejdet Folk gør selv, og jo mere af det de overlader til Initiativets Barnepige Staten, desto flere Funktionærer faar et Land at trækkes med.

Over hele Evropa har man opdaget at der er blevet altfor mange af disse Administrations-Soldater; og efterhaanden som Lovfabrikationen laver Overproduktion, bliver der ogsaa Overproduktion af Funktionærer. Dertil kommer endelig at Politikerne har givet en Masse Mennesker Smag for at komme ind under det Offentlige; saa er man forsørget for Livstid, hedder det, man er kommen paa Finansloven ligesom Rigsdagsmændene. Men Folk tænker ikke over, at de allesammen skal være med til at underholde disse Samfundstjenere, ja at disse selv skal være med til det, og at jo flere overflødige Funktionærer vi faar, desto dyrere bliver det paa Finansloven, det vil igen sige paa Skatteblanketten.

Man maa rose Ministeriet *Stauning* fordi det er bleven opmærksom paa at her maa der gøres noget. At det samtidig erklærer sig for en Tilhænger af Statskapitalismen, er en af de Forvrøvletheder hvorpaa vort politiske Liv er saa rigt. Foreløbig er der lovet Indskrænkninger af Funktionærvæsenet ved Statsbanerne; det kommer altsaa til at gaa ud over Guldtresserne og Sølvsnorene, som de kaldes. Maa vi i den Anledning fortælle en Historie om en Dansk-Amerikaner der nylig var paa Besøg her hjemme. Han kørte nogle Gange paa Linjen Kjøbenhavn—Holte, og en Dag sagde han:

— Nu kan jeg forstaa hvorfor jeres Jernbaner ikke kan betale sig. Togene holder hvert femte Minut, og ud fra Stationen kommer der et Par uniformerede Herrer og ser til; et Par Konduktører lukker Vogndøre op og i; et Par Tjenestemænd klipper Billetter ved Ind- og Udgangen; saa er der et Par Sporskiftere, et Par Stationskarle, og somme Steder ruller et Par Maskinister rundt paa et Rangerlokomotiv. Og jeg var endda lige ved at glemme et Par Telegrafister og de to der passer Telefonerne. Der er forholdsvis ikke halvt saa mange Funktionærer paa Ruten New-York—Chikago som paa Kjøbenhavn—Holte!

Naa, maaske er der lidt Overdrivelse i det; men noget er der om det. Helt op i de kongelige Ministerier er der saa mange Funktionærer der passer paa hinanden, at det minder om Operetten hvor to og to kommer ind efterhaanden og synger et Vers, der bliver længere og længere og tilsidst lyder saadan noget som:

Her er de tvende Vogtere,
der vogter de to Vogtere,
der vogter de Vogtere,
der vogter Prinsessens Kachot.

Her trænger aabenbart til at skæres ned. Men hvordan skal det gaa naar vi allesammen bliver Statsfunktionærer? Vi tør ligefrem ikke tænke paa det; men den Tid den Sorg.

Fagforeningerne staar under Staten, naar deres politiske Parti gør det.

Fred hviler over Land og By —

I 59 Stater har der i 1925 staaet 6.055.144 Mand under Vaaben som Soldater. Det er mere end da Verdenskrigen brød ud.

Heri er ikke medregnet Fascisterne i Italien og andre Steder. Heller ikke de 2 Millioner Ung-Tyskere, der har 15.000 væbnede Organisationer over hele Tyskland og er Kristne ligesom Fascisterne; de bærer allesammen et sort Malteserkors paa Brystet, og omtrent en Trediedel af dem er Arbejdere, en Trediedel Bønder, og en Trediedel Folk af Middelstanden. Ku-

Klux-Klanerne i Amerika er ogsaa parate til at slaa løs; de har fundet Efterlignere i Evropa, saa vi er snart godt rustede allesammen. De fleste gaar endda rundt og raaber ligesom i sin Tid Korsfarerne: Gud vil det, Gud vil det!

Vi vilde nu hellere sige: Hvad har ikke Fanden at bestille!

Revolutionen bringer ikke noget nyt, den bringer ikke andet end det som forud fandtes i Menneskene.

Augustin Souchy.

Antisocialismen.

(Sluttet).

II.

En tredie Organisationsform har Arbejderne i *de kooperative Foretagender.* Her er de, som overalt, kommen langt bagud for Bondestanden, hvis Kooperationer ikke giver sig ud for Socialisme, hvorimod *Socialministeren* har afgivet følgende Erklæring paa Arbejdernes Vegne:

„Hvad er det socialistiske Samfund? Det er de samvirkende Produktions- og Forbrugsforeninger i Danmark. Men husk paa at vi maa have et samlende Midtpunkt; dette Midtpunkt er Staten."

Om Kooperationerne gælder ganske rigtigt at de samler sig under Staten, at de altsaa ikke er Socialisme men det stik modsatte, nemlig Statssocialisme. I Evropa er denne Bevægelse ældgammel; i Italien kan den føres tilbage til 1790, i England til 1796; *Napoleon* interesserede sig stærkt for den i 1812, og *Schulze Delitzsch* oversvømmede Tyskland med Kooperationer omkring 1850. I 1895 blev der dannet et Internationalt kooperativt Forbund. Og de danske Arbejdere kom først med i 1909, da Partiledelsen lovede dem 8 Millioner Kroner i aarligt Udbytte, som der dog aldrig er aflagt Regnskab for. Forinden havde der været nogle faa Arbejder-Kooperationer, navnlig i Hovedstaden og væsentlig i Form af Aktieselskaber, i hvilke Aktieejerne og Bestyrelserne gaar igen, uden at Arbejderne kan siges at eje eller bestyre noget; i et af disse Selskaber har Kapitalen endog til Tider været paa en enkelt Aktionærs Hænder. Bourgeoisiet havde iøvrigt længe forinden kendt til Indkøbsforeninger, Rabatforeninger, Husholdningsforeninger, Byggeforeninger, Raastofforeninger, Stores og Bankassociationer. Om de tre Former, Produktions- Kredit- og Brugsforeninger gælder følgende Synspunkter:

1) Kooperationen deltager altid i Konkurrencen, altsaa i Udbytningen af Producenter, Forbrugere og Kreditorer.

2) Den der gør de største Forretninger med Kooperationen, faar det største Udbytte, og den der har bedst Raad til at være med, bliver den fornemste Aktionær i Kooperationen, som derved bidrager til at opretholde og forøge Klassedelingen.

3) Kooperationen er som Konkurrence baseret paa at gøre Underbud og kræver derfor en intens Drift, driver Arbejdernes Levefod nedad og forøger Arbejdsløsheden gennem Indskrænkning af Personale og forøget Arbejde. Kooperation bliver altsaa Deltagelse i en Kamp om Profit. Belgien, der har de fleste Kooperationer, har ogsaa de fleste Proletarer.

Saaledes gaar da baade Arbejdernes *politiske, faglige* og *kooperative* Foreninger op i den store Tvangsorganisation *Staten,* som vi alle er fødte Medlemmer af. Det hedder sig at den varetager Almeninteresserne; men det kan den simpelt hen ikke. For det første er der ingen almene Interesser; Staten er den organiserede Uorden. Kapitalisten har Interesse i lav Løn, Arbejderen i høj Løn; Sælgeren har Interesse i store Priser, Forbrugeren i smaa Priser; Husejeren staar imod Lejeren. Som *Marx* saa træffende har sagt det, Staten er de Besiddende imod de Besiddelsesløse. For det andet er der ikke Lighed i Staten, ikke en Gang den berømte Lighed for Loven som Juristeriet raaber med; Du skal ikke stjæle, hvordan i Alverden kan det blive lige for en Fattig og for en Rig? Tilmed naar der er Former for Tyveri der er fuldkommen lovlige? For det tredie kan Staten ikke angribe Kapitalismen, eftersom den selv er baseret paa Opretholdelse af Lønsystemet, Kapitalens Bærer. Og endelig for det fjerde, Arbejde under Staten medfører Tiggeri hos Staten, hvorved det ender med at Staten er forgældet i Bund og Grund og egentlig ikke betyder andet alment end almindelig Fattigdom, materiel og aandelig.

Aandelig Fattigdom — der er vi ved det frygteligste. *Hans Jæger* sagde en Gang at „en Rig er en ensom sørgmodig fri Mand i et Folk af Slaver." Ja var det endda saadan; men en Rig er som oftest en Mand som aldrig har skænket dette en Tanke at der maa gaa mange Fattige, for at én kan være rig. Og de Fattige, Lønarbejderne, saa arme er de paa alt at de ikke en Gang har Forstaaelsen af deres egen Tilstand, saa lidt som de Rige har Forstaaelsen af deres. Saa lavt tænker ogsaa Arbejderne at de ikke blot drømmer om Erobringen af Magten og tror at de er undervejs til den; men de ved ikke at Socialismens Maal er *Tilintetgørelse af al Magt over andre.*

Til Antisocialismen hører endelig Læren om Arbejdernes *Internationale.* Proletarerne har nemlig aldrig faaet at vide at Internationale klaskede sammen i 1914 som en vaad Klud. Den franske Arbejderfører *Jules Guesde* sagde paa en Kongres i Paris i 1916: „Man kan egentlig ikke tale om Internationales Fallit, for Internationale har aldrig haft nogen Magt." Og det er saa sandt, saa sandt at man umuligt vil kunne faa vore Arbejdere til at tro det; i deres Presse er Internationale ikke Kluden, men stadig Kæmpen der ska

fælde den Kapitalisme som de selv gaar Arm i Arm med. For Tiden er der to nye Internationaler, det andet som blev lavet i Amsterdam efter det første Internationales pludselige Død, og det tredie i Moskva. Men der findes kun et virkeligt Internationale: *Kapitalismens*. Og det er Arbejderne forlængst indmeldt i som Lønarbejdere.

Disse forskellige socialdemokratiske Resultater anføres i Partipressen ogsaa under det pyntelige Navn: *Evolution*. Det er noget i Retning af Guds Vilje ske. Evolution er nemlig den Udvikling der foregaar ubevidst gennem lange Tider, som oftest i Millioner af Aar; det er for Eks. en Evolution at Urmenneskets Hovedfacon har udviklet sig fra Gorillatypen til den nuværende evropæiske Type, hvormed det forhaabentlig ikke har sit Forblivende; at Halen er svundet ind til nogle Knokkler under Huden; og at et Organ til Maver for oprindeligt frugtædende Individer er endt som en overflødig Blindtarm. Naar Socialdemokratiet raaber paa Evolution, bekender det sin Tro paa Blindtarmen. Det er ikke noget for Folk som sætter sig et mere nærliggende Maal, og det gør Blindtarmstilhængerne ikke. Det kan vi selvfølgelig ikke have noget imod; det er de Menneskers Ret. Men saa har vi ogsaa Ret til at konstatere: at *det danske Socialdemokrati er endt som en Dampskibsskrue der er løftet op over Vandskorpen og nu snurrer rundt i den tomme Luft uden Fremdrift*.

Revolutionen er Historiens Lokomotiv.

Karl Marx.

Socialismens Desertører.

Jagten efter Magt over andre.

Der er snart ingen der tror paa Socialismen saadan som *Karl Marx* sagde at den var: *Magtens Afskaffelse*. Men Folk har den Undskyldning at de Herrer Politikere altid fortier det for dem; nu hedder det lige stik modsat: I skal erobre Magten — og overlade den til os!

Vi bliver saavist ikke populære ved at holde os til Sandheden, nemlig at da Socialismen kom frem sagde *Louis Pio*, at Staten er en Magtorganisation som har det Maal at lade en Klasse regere over en anden. For Tiden regerer de Besiddende stadig over de Besiddelsesløse, Udbytterne over de Udbyttede, og endda staar der i Arbejderpressen at Staten har faaet en socialistisk Regering. Aa Gud hjælpe os!

Men en Gang imellem er der dog et Menneske som kan se hvordan det hænger sammen; saadan skrev Frimenighedspræst *H. Helweg* nylig i København følgende, som han aldrig vilde have faaet optaget i Kirkeministerens Organ:

„Alverden stræber efter at faa Magt, men ingen — vi kan vist godt sige ingen — forstaar at bruge den. Dersom der i det hele taget skal udrettes noget godt, maa vi snart se at komme bort fra denne Jagt efter Magt. Den er umoralsk. Den er samfundsfarlig. Ingen glemmer i den Grad sine Ungdomsidealer som den der har faaet Magt. Oppositionen er hundrede Gange bedre end det Parti der er ved Magten. Derfor skulde en Opposition ikke være saa ivrig efter Magten. Den Munk der i glødende Harme over Uretten og Fordærvelsen sprang ind paa den romerske Arena og prædikede mod Ugudeligheden, mens selve Ofrene gennemborede ham med deres Gladiatorsværd, var dog stærkere end Tilskuerpladsens Titusinder. Vi maa bort fra Troen paa at vi skal have Magt for at udrette det Gode. Det er snarere saadan at man intet godt udretter naar man har Magt."

Og tænke sig at saa har Arbejderne slet ikke Magten i Staten, ikke i Fabriken, ja ikke en Gang i deres eget Parti. Det er bare noget man har bildt dem ind.

„Man"? Maa vi spørge om hvem der har bildt os det ind?

Jo, det har *Magthaverne*.

Tiden er ussel, thi den er uden Lidenskab . . . Vær Pjat, og Du skal se alle Vanskeligheder forsvinde.

Søren Kierkegaard.

Hvad et Bedriftsraad er godt for.

Her hjemme er vi jo ret ukendte med den nye Opfindelse der hedder Bedriftsraad. Hvordan det gaar til i en saadan Institution faar man Forstand paa ved at læse om en Konflikt som tyske Metalarbejdere nylig har haft med Ejerne af en stor Fabrik i Nürnberg. Anledningen var at en Mand havde nægtet at gøre Overarbejde; han skulde følgelig gøres arbejdsløs, skønt han netop nægtede Overarbejde under Henvisning til at det forøgede Arbejdsløsheden i Faget, hvad det jo faktisk altid gør. Hans Kammerater holdt med ham og truede med Strejke. Direktionen sendte en Værkmester afsted til dem for at faa Strejken afværget; men da de erklærede at Sagen slet ikke kom ham ved, gik den til Forhandling med Direktionen. Her blev en Metalarbejder *Wehner* valgt til Dirigent. Men Fabrikens Direktør afbrød livligt Arbejdernes Ordførere, og det kom til følgende muntre Replikskifte:

Dirigenten: Hr. Direktør, De er til Møde her, og jeg frabeder mig upassende Afbrydelser. Har De noget at sige, saa forlang Ordet her hos mig.

Værkmesteren (rystet): Jamen Hr. Wehner, er De da fra Forstanden? Det er jo Hr. Direktøren De taler til!

Dirigenten: Sludder! Er han Hr. Direktøren, saa er vi de Herrer Arbejdere. Hvis vi ikke bestiller noget, saa har han ingen Ting at leve af.

Direktøren: Jeg arbejder ogsaa.

Dirigenten: Det trænger til at undersøges nærmere.

Direktøren: Saa er De afskediget med det samme, at De ved det. Her raader jeg!

Dirigenten: Godt, saa er De ogsaa afskediget, at De ved det. Her raader vi!

Derefter forlod Direktøren, Værkmesteren og hele Aktiebestyrelsen Salen, hvorefter de tilbageblevne enstemmigt vedtog at nægte Overarbejde, samt at foreslaa Fabrikledelsen at den i Stedet for skulde lade de Arbejdsløse faa Beskæftigelse.

Imens indkaldte Direktionen Højesteret, det vil sige *Bedriftsraadet.* Og her var Arbejderne repræsenterede saadan, at tre Dage efter afsagdes følgende Dom:

Den Arbejder, der først havde nægtet at gøre Overarbejde, kunde genoptage Arbejdet paa de gamle Betingelser, idet Bedriftsraadet antog at han havde handlet af Uvidenhed(!), og man iøvrigt ikke vilde tvinge nogen til Overarbejde. Derimod vilde Metalarbejder *Wehner* være at afskedige straks for respæktløs Optræden overfor Fabrikens Direktør.

Anden Akt af denne Bedriftsraads-Komedie udspilles for Tiden i Nürnberg.

Sandheden har altid Modvind.

Professor Viggo Christiansen.

Den religiøse Militarisme bedømt af Henrik Pontoppidan.

Som bekendt har alle politiske Partier, ogsaa det nuværende Regeringsparti, i 1915 været enige om at beholde Statskirken i Landets Grundlov, hvor den fremdeles staar som en aandelig Militarisme sideordnet med Mobiliseringen af Soldater. Paa Finansloven enes alle Partier hvert Aar om uhyre Bevillinger til disse Støtter for den kapitalistiske Stat (Lønarbejder-Produktionen); og dersom Regeringsbladets hyppige Artikler om „Socialdemokratisk Sejr ved Menighedsraadsvalgene“ er Udtryk for Stemningen i Arbejderkrese, saa omfattes den gejstlige Militarisme for Tiden med større Begejstring end den der ledes af Officersstanden — og vi kunde gerne her tilføje den tredie Militarisme, den der ledes af Kapitalen og gør Mennesker til Kanonføde i Produktionskrigen.

Det er da en enligtstaaende Mands Ord vi citerer, naar vi her optrykker en Udtalelse af den danske Nobelpristager Forfatteren *Henrik Pontoppidan*; han skriver i en Pjece om „Kirken og dens Mænd“:

> „Jeg er overbevist om at den augsburgske Dogmekirke nu gaar sin endelige Opløsning i Møde. Dens Livskilder er udtørrede, dens Moderbryst er bleven goldt. Den er et opsminket Lig, og den Tilværelse den skænker sine troende Børn, er et Skinliv, en Spøgelsefærd.“

Bag disse alvorlige Ord synes der ikke at ligge nogensomhelst Tillid til den Kendsgerning at Statskirkens Militærvæsen for Tiden kommanderes af en socialdemokratisk Kirkeminister med mange Sejre ved Menighedsraadsvalgene.

Den der vil hindre en Præst i at messe, er mere fanatisk end den der messer. **Robespierre.**

Hvem regerer?

Det er vel nok os der regerer, siger Vælgerne. Og Politikerne tænker: Hyss, væk dem ikke, de sover, og naar man sover er man lykkelig!

Det er akkurat ligedan i Rusland, hvor man har indført den socialistike Stat. Officielt hedder det at Rusland regeres af de tre Sovjetter: Arbejderne, Bønderne og Soldaterne. Humoristisk nok har man *faaet* Soldaterne med. Men det turde da ogsaa være Løgn altsammen; for ifølge en af den russiske Regering selv offentliggjort Statistik bestaar Bolsjevikpartiet af 401.480 aktive Kommunister, 339.630 „Aspiranter“ samt ca. 50.000 i den røde Hær. Det giver 103 Medlemmer paa hver 10.000 Mennesker over 18 Aar. Og i hele Rusland er der ca. 120.000.000 Arbejdere, Bønder og Soldater!

Hvorfor maa Arbejderne ikke faa at vide at af hver 10.000 voksne Mennesker er der heller ikke mere end ca. 100 der regerer her i Danmark?

Hyss! Arbejderne er jo Regeringsparti, Kære, ligesom i Rusland. Væk dem ikke, de er lykkelige!

Hos de gamle Keltere, en forlængst uddød Folkestamme, kunde man laane Penge mod Løfte om at betale dem tilbage i den anden Verden. Nu holder man mere paa sine Penge, og mindre paa sin Religion.

Breve til Ny Produktion.

I en lang Artikel som vi ikke har Plads til og heller ikke finder helt korrekt, skriver en navngiven Arbejder til os om „*Louis Pios* Kanonisering“ efter hans Død. En enkelt lille Ting aftrykker vi; Indsenderen spørger: „om det er sandt at Pio har været Medarbejder ved Politiken?“

Svar: Ja, i Aarene 1891—82, da *Pio* absolut ikke kunde have faaet en Linje optaget i Arbejdernes Blad, sendte han en Række Artikler til Politiken fra Amerika. Helt op til sin Død blev Pio nemlig fremstillet for Arbejderne som Forræderen, og det er rigtigt nok at Førerne senere saa deres Fordel ved at „kanonisere“ ham og lade hans Aske begrave ved en politisk Fest paa Vestre Kirkegaard.

Vi vil i øvrigt i næste Nr. bringe en Artikel om Louis Pio og skal da prøve paa at forklare baade hvad der undskylder ham, og hvad der undskylder dem der saa totalt svigtede deres gamle „Stormester“.

*

To Skrivelser til Ny Produktion handler tilfældigvis om samme Æmne, nemlig den Debat der er rejst ved *Georg Brandes* Bog: Sagnet om Jesus.

Svar: Vi deltager ikke i religiøse Diskussioner. Men vil man drøfte det nævnte Spørgsmaal rent historisk, skal vi gerne udtale at efter vore egne historiske Kundskaber at dømme har Jesus levet. Man hvad der saa videre er historisk i hans Liv, maa Fagmænd afgøre, hvis de da kan.

En enkelt Ting skal vi dog komme ind paa her. Den ene af de to Indsendere mener at *Bethlehems Stjernen* aldrig har eksisteret. Jo den har; Astronomerne har paavist at en Komet den Gang stod paa Himlen i flere Maaneder, og hvad en Komet var, vidste Jøderne ikke ud over at det var en Stjerne. Er Jesus født da denne Stjerne stod over Bethlehem, saa er der imidlertid en Fejlregning paa fire Aar i Ansættelsen af hans Fødsel og følgelig i vor Tidsregning. Saa meget ved man med Sikkerhed.

*

I en længere Skrivelse beder en Arbejder os om at støtte Bevægelsen for at udbrede det nye Verdenssprog *Esperanto*.

Svar: Vi anerkender den Idealisme som bærer Troen paa et Verdenssprog, men vi holder med de Sprogforskere der hævder, at et Sprog fødes, lever og dør, men at et Sprog ikke lader sig skabe ad kunstig Vej. Siden Aar 1500 har man forsøgt med omtrent 100 kunstige Sprog, og de har allesammen været dødfødte; den franske Filosof *Descartes* (død 1650) og Tyskeren *Spinoza* (død 1677) er denne Ides to største Navne indtil vor Tid. At knytte Arbejdet for et Verdenssprog sammen med Arbejderbevægelsen vil vi advare imod; Sporene skræmmer. Vi har selv oplevet Volapyk, Esperanto og Ido; deraf er Volapyk forlængst opgivet, og Esperanto er allerede ved at blive slaaet ud af Ido. Men vi vil ikke tage Troen fra nogen.

Jeg holder ikke meget af Præsterne, men jeg holder endnu mindre af Præstehaderne. Liebknecht.

Lejesoldaterne kommer!

Den militære Galskab fortsættes.

Den engelske Filosof *Bertrand Russell* fortæller, at i Kina udkæmpes et Slag normalt paa den Maade at begge Parter til at begynde med tager Flugten. Den som først opdager at Fjenden ogsaa flygter, vender om og forfølger og har dermed sejret. Soldaterne er Lejesoldater uden Interesse for den Sag de slaas for, og Russell finder dem langt fornuftigere end deres europæiske Kolleger, fordi de ikke unødigt sætter deres Liv i Fare til Fordel for de stridendes smaalige Havesyge.

Skibspræstens Oplevelser hos de Vilde.

Af Diderot (1713—1784).

(Forts.)

De har begyndt at hade hverandre; I har dræbt hverandre for deres Skyld, og de er komne tilbage til os, farvede af Eders Blod. Vi er frie, men Du har sat det kommende Slavedømmes Mærke paa vor Jord. Du er hverken en Gud eller en Djævel; hvem er Du da, siden Du gør Slaver? Oru, Du som forstaar disse Menneskers Tale, fortæl til alle, saaledes som Du har fortalt det til mig, hvad de har indridset paa denne Metalplade: dette Land tilhører os. Dette Land tilhører Dig? Men hvorfor? Er det fordi Du har sat din Fod paa det? Dersom en Otaitier en Dag landede paa Eders Kyster, og dersom han indridsede paa en af Eders Stene eller i Barken paa et af Eders Træer: dette Land tilhører Mændene fra Otaiti, hvad vilde Du da mene? Du er den stærkeste. Men hvad siger det? Naar nogen borttog en af de elendige Smaating, hvormed dit Skib er fyldt, da skreg Du op, da hævnede Du Dig, men paa samme Tid har Du i dit Hjærte udtænkt at ville røve et helt Land. Du er ikke Slave; Du vilde hellere lide Døden end blive det, men alligevel vil Du gøre os til Slaver. Du tror altsaa, at Otaitieren ikke kan forsvare sin Frihed og dø? Den som Du vil gøre Dig til Herre over som over et Dyr han, Otaitieren, han er din Broder. I er begge Børn af Naturen; hvilken Ret har Du da over ham, som han ikke har over Dig? Da Du kom, kastede vi os da over Dig? Plyndrede vi dit Skib? Greb vi Dig, og stillede vi Dig frem imod Fjendens Pile? Har vi sat Dig til at arbejde paa vore Marker sammen med vore Dyr? Nej, vi ærede vort eget Billede i Dig. Lad os beholde vore Skikke, de er forstandigere og hæderligere end dine; vi vil ikke bortbytte det, som Du kalder vor Uvidenhed, imod din unyttige Viden. Alt hvad vi behøver, og hvad der er godt, det har vi. Fortjente vi Foragt, fordi vi ikke har skabt overflødige Behov? Naar vi er sultne, har vi noget at spise; naar vi fryser, har vi noget at klæde os med. Du traadte ind i vore Hytter, — nu hvad fattedes Dig der? Jeg selv søger at skaffe mig det Du kalder Livets Bekvemmeligheder, men lad forstandige Skabninger standse, naar de ved fortsat Besvær og Møje kun kan opnaa indbildte Goder. Dersom Du faar os til at overskride det Nødtørftiges snævre Grænse, hvornaar kan vi da høre op at arbejde? Hvornaar skal vi da nyde? Vi har gjort den samlede Sum af vore aarlige og daglige Anstrængelser saa ringe som mulig, fordi intet synes os at foretrække for Hvilen. Gaa til dit eget Land og slid og slæb, saa meget Du vil; men lad os hvile, forstyr os ikke, hverken med dine kunstige Lyster eller med dine indbildte Dyder. Betragt disse Mænd, se hvor de er ranke, sunde og stærke. Betragt disse Kvinder, se hvor de er høje, friske og skønne. Tag denne Bue, det er min; kald en, to, tre eller fire af dine Ledsagere til Hjælp og prøv om Du saa kan spænde den. Jeg spænder den alene. Jeg bearbejder Jorden, jeg bestiger Bjærget, jeg baner mig Vej gennem Skoven, jeg løber Mile henover Sletten paa mindre end en Time.

Der er Grund til at tænke lidt over dette, nu da vor Regering har fremsat et Lovforslag om at lade den almindelige Værnepligt delvis blive afløst af en Hær med professionelle Soldater, altsaa Lejesoldater. Hidtil har kun Officerskorpset bestaaet af Professionals, de Menige var et Slags Amatører der var „tvungne til at gaa frivilligt med.“ Vi er tilbøjelige til at mene at den *Laust Rasmussenske* Hær bliver nogenlunde af samme Kaliber som den kinesiske; den vil hurtigt dække sig bagved det i og for sig fornuftige Ræsonnement, at Fanden skulde slaas for at tilfredsstille de andres Havesyge. Og kommer Krigsministerens Lejesvende saa oven i Købet til at slaas med en anden Nations Lejesvende, vil begge Parter fornuftigvis begynde Slaget med at løbe deres Vej, nøjagtigt ligesom i Kina.

Med Rette vil Vælgerne begejstres for det nye Lovforslag om 13,000 af den Slags Soldater. Her i Ny Produktion gaar vi blot et Skridt videre; vi mener nemlig at egentlig har vi aldrig haft andet end Soldater der sloges uden selv at have nogen Interesse i Krigene. I 1914 var der til Eksempel ikke en Sjæl der spurgte efter Soldaternes Mening, og der var heller ingen der spurgte dem om hvornaar der skulde holdes op igen; det blev til fire lange Aars Krig for Privatkapitalisterne i de i Slagsmaalet deltagende Stater.

Men nu skal der altsaa til at være Metode i Galskaben; det danske Forlag i den evropæiske Militærdebat gaar ud paa at man aabenlyst lejer Folk til den gemene Haandtering at slaas for de andres Pengeinteresser.

Om at slaas for Fædrelandet er der fremdeles ikke Tale. Det maatte i saa Fald ordnes paa en helt anden Maade. For Kineserne har vist os tydeligt nok at med Lejesoldater lader det sig ikke forsvare. Da Verdenskrigen brød ud, var der heller ingen der tænkte paa Fædrelandet, i alt Fald ikke paa *de andres.*

Det er de gode Borgere der er de værste. De har det nemlig godt, og de synes derfor at alt er saa godt som det overhovedet kan blive. Bedre kan det i alt Fald ikke blive, for Menneskene er onde, siger de gode Borgere. De undtager dog sig selv.

Indbrudstyven.

Storm Nielsen, den berømte Indbrudstyv, har faaet en god Omtale i Pressen og er bleven helt populær. For os staar han som et ganske almindeligt Fæ, der vistnok er ligesaa klog som dem der skal dømme ham.

Men man kan lære noget af hans Skæbne. Naar han saaledes har været straffet med 50 Slag Ris, 15 Slag Rotting, 15 Slag Ris, 12 Slag Kat og 5 Døgn i Spændetrøje, foruden 10 Aars Forbedringshus og 10 Aars Tugthus, saa faar man en Anelse om at Ordene Tugt og Forbedring vistnok kunde stryges af Lovsproget, samt at Prygl heller ikke hjælper paa Menne-

---

Dine unge Ledsagere har haft Møje med at følge mig, og jeg er mere end halvfemsindstyve Aar. Ve over denne Ø! Ve over Otaitierne nu og i kommende Slægter, fra den Dag da Du besøgte os! Vi kendte kun en Sygdom, den som Mennesket, Dyret og Planten er hjemfaldne til: Alderdommen, men Du har bragt os en ny: Du har smittet vort Blod. Maaske nødes vi til at dræbe ved egen Haand vore Døtre, vore Hustruer, vore Børn, de Mænd, som har berørt dine Kvinder, og de Kvinder, som har berørt dine Mænd. Vore Marker vil blive vædede af det urene Blod, som er gaaet fra dine Aarer over i vore, og vore Børn er fordømte til at nære og forplante det onde, som Du har tilføjet deres Fædre og Mødre, og som de for bestandig vil overføre til deres Efterkommere. Ulykkelige! Du vil blive skyldig enten i de forfærdelige Spor, som følger af dine Landsmænds skæbnesvangre Kærtegn, eller i de Drab, som vi maa begaa for at standse Giften. Du taler om Forbrydelser! Fatter Du en Forbrydelse større end din! Hvad er i dit Land Straffen for den, der dræber sin Nabo? Døden ved Sværdet. Hvad er i dit Land Straffen for den fejge, der forgifter ham? Døden ved Ild. Nuvel, sammenlign din Misgerning med denne og sig os, Du Folke-Forgifter, den Straf som Du fortjener? Det er ikke længe siden, den unge Otatierinde fuldt ud hengav sig til den unge Otaitiers lidenskabelige Omfavnelser og med Utaalmodighed ventede, at Moderen ved Mandbarhedens Komme skulde tage Sløret af hende og blotte hendes Bryst. Hun var stolt af at kunne vække Attraa og fange et begærende Blik hos en Fremmed, hos sine Slægtninge, hos sin Broder. Uden Frygt og uden Skam, i vor Nærværelse, midt i en Kreds af brødefri Otaitiere, til Lyd af Fløjterne modtog hun imellem Dansene Kærtegn af den Mand, som hendes unge Hjærte og hendes Sansers hemmelige Stemme havde udpeget. Først med Dig er Tanken om Forbrydelse og Sygdomsfare kommen ind iblandt os. Vore en Gang saa uskyldige Nydelser følges nu af Nag og Angst. Den sortklædte Mand, som staar ved din Side, har talt til vore unge Mænd; jeg ved ikke, hvad han har sagt til vore Piger. Men vore unge Mænd tøver, vore Piger rødmer. Drag, om Du vil, ind i den mørke Skov med dine Lysters onde Ledsager, men lad jævne og brave Otaitiere parre sig uden Skam under aaben Himmel og i det fulde Dagslys. Hvilken bedre og større Følelse kan Du sætte i Stedet for den, som vi har indpodet dem, og som opildner dem? De føler, at Øjeblikket er kommet til at berige Landet og Familien med en ny Borger, og de gør sig en Ære deraf. De spiser for at leve og for at vokse; de vokser for at formere sig, og de finder hverken Last eller Skam deri. Hør Følgen af dine onde Gerninger. Næppe viste Du Dig iblandt dem, før de blev Tyve. Næppe satte Du Foden paa vort Land, før det dampede af Blod. Den Otaitier, som ilede Dig imøde og modtog Dig med Raabet: Taïo! Ven, Ven! ham dræbte Du. Og hvorfor dræbte Du ham? Fordi han lod sig friste af de smaa skinnende Genstande, Du medbragte. Han gav Dig sine Frugter; han tilbød Dig sin Hustru og sin Datter, han overlod Dig sin Hytte, og Du dræbte ham for en Haandfuld af de Perler, som han havde taget uden at bede Dig. (Forts.)

sker med Lyst til at stjæle. Hele vor Retspleje er middelalderlig.

Hvis Storm Nielsen, der nu er 41 Aar gammel, havde haft lidt af det Held der følger for Eksempel dem der stjæler hæderligt paa Børsen, kunde han nu have siddet iblandt os som en anset Borger. Staklen har ikke gaaet i den rigtige Skole. *Knut Hamsun* sagde en Gang at ogsaa en Indbrudstyv arbejder. Ja, men han skal holde sig til sin Fagforening henne ved Slotspladsen; saa gaar det. De fine Tyveknægte regner da heller ikke *Storm Nielsen* for andet end en Skruebrækker.

I meget gamle Dage brugte troende Mennesker at gaa ud og „læse“ over Jorden. Og en yndet Bøn lød saaledes:

Æbler og Pærer i min Have,
Donner og Djævel i de andres.

Det passer helt godt paa Tankegangen ogsaa i vore Dage.

Maurice Maeterlinck kontra de gode Borgere.

Maeterlinck, den berømte belgiske Digter hvis Bøger er forbudte i Rusland af Lenins Enke, er bleven oversat paa Dansk og ofte spillet paa vore Teatre; men at han, ligesom i sin Tid *Henrik Ibsen*, er Tilhænger af et nyt Samfundssystem, faar man sjældent at høre, her er de gode Borgere fuldkommen enige med Enkefru Lenin. Hvem kender vel et Citat af ham som dette:

„Har Menneskeheden ikke levet længe nok til at være klar over at det altid er den yderliggaaende Ide som har Ret.“

Noget lignende sagde *Voltaire:* „Vi kommer ikke frem uden ved at sætte Tingene paa Spidsen.“ Men det er det Folk saa nødigt vil; de er for mageligt anlagte, og de gode Borgere iblandt dem sidder desuden personlig altfor godt i det, hvorved det bestaaende Samfund straks kommer til at tage sig helt byggeligt ud. Vi har det jo godt i det lille Danmark, hedder det, naar man selv er kommet ovenpaa, og hvad skal vi sætte i Stedet for det vi har? Herpaa svarer Maeterlinck følgende:

„Vi behøver ikke at bekymre os synderligt om hvad vi skal sætte paa Ruinernes Plads. Livets Kraft skal nok paatage sig at bygge op. Det har kun altfor travlt med at genopbygge, og det vil ikke være nødvendigt at hjælpe det i dets travle Arbejde.

Lad os da ikke tøve med at bruge vor nedbrydende Kraft. De ni Tiendedele af Styrken i vore Slag vil tabes i Massens Træghed, ligesom Slaget af den tungeste Hammer taber sig i en stor Sten og bliver saa at sige umærkelig for en Barnehaand som støtter sig til den.

Og vi skal ikke frygte for at gaa for hurtigt frem. Hvis vi undertiden synes at afskære os Forbindelseslinierne bagud, saa er det for at opveje de umaalte Forsinkelser i uvirksomme Aarhundreder. Universets Udvikling fortsættes dog selv i disse døde Perioder, og det er rimeligt at Menneskeheden befinder sig paa et bestemt Punkt i sin Stigning samtidig med en eller anden Face i Klodernes dunkle Udvikling.“

Maeterlinck har altsaa den Tro paa Livet som Borgerskabet, trods dets bekendte Statskirke-Religiøsitet, synes totalt blottet for.

Anden Opgave end at realisere den Enkeltes Frihed har Samfundet ikke. **Hans Jæger.**

Gorilla sapiens.

En kultiveret Gorilla, paa Latin gorilla sapiens, eller som Socialdemokraten *Vilh. Rasmussen* siger: en Østabe af Skovmændenes Familie, skal efter mange Menneskers Mening være vor Slægts Stamfader. Det gamle jødiske Sagn om Adam er kønnere; endnu smukkere er maaske den nordiske Mytologis Fortælling om Menneskets Oprindelse, der jo for Resten forklares gennem Folkesagn i alle mulige Iklædninger men med visse Træk fælles, ligesom der er noget fælles i Religionerne. Striden om Familieskabet med Gorillaen er langt fra udkæmpet endnu og bliver det maaske aldrig; i Reglen gaar det som i Skænderiet mellem de to Brødre, hvor den ene afgjorde Sagen med følgende Bemærkning: Ja det er muligt at *Du* nedstammer fra Aberne, men *jeg* gør det ikke!

En Ting maatte man vel kunne blive enige om, nemlig at der er en paafaldende Lighed. Mennesker og højerestaaende Aber har: To Hænder og to Fødder, flade Negle (Rovdyr har Kløer), oprejst Gang, indvendige Halehvirvler, Øjne fortil, Millioner af Porer i Huden (Rovdyr ingen), stærke Fortænder, Brystmælkekirtler (Rovdyr Bugkirtler), to Patter, Fordøjelseskanal lig 12 Gange Legemslængden (Rovdyr 3 Gange), glat Tunge (Rovdyr ru), og Mave med Tolvfingertarm. Endelig føder Mennesker og Gorillaer kun ganske faa Unger.

Men om man vil kalde Ligheden slaaende, er et andet Spørgsmaal. Mange oprøres ved Tanken om en

Nedstamning fra Skovmændenes Familie, og hvorfor saare deres Følelser, naar dog ingen Ting kan bevises? Desuden er der en slaaende Lighed ogsaa med mange lavere Dyrearter; sammenlign Skelettet af en Fisk og Skelettet af et Menneske, og man kan med ligesaa god Begrundelse sige at vi nedstammer f. Eks. fra Torskefamilien. Men hvor ender vi saa? Vi ender ved det encellede Dyr, helt nede ved Mikroberne, og da er det ikke saa underligt om adskillige af os falder fra undervejs, ja ikke en Gang vil følges med til Hr. *Vilh. Rasmussens* Oldefader, Gorilla sapiens.

De mest indholdsløse bliver de bedste Soldater,

Læge Hans Torbøl.

Saadan er Livet.

Af Gustav Frøding.

Og Haren han sidder og æder Bær
og tænker fornøjet; „Det er godt dette her;“
da kommer en Ræv fra en Busk og tar ham
og tænker fornøjet: „Det er godt at jeg har ham,“
og sætter sig hen for at spise
— det er Harens Vise.

Og Ræven han slikker sig om sin Mund
og gaar sig en Tur for en liden Stund;
da kommer en Jæger og skyder paa ham,
da hvæser han, bider han, kan ikke naa ham,
da dør han i Spring paa den grønne Vang
— det er Rævens Sang.

Og Jægeren tar ham i Bælgen fat
og tænker: „Mikkel, det gik jo glat;“
men hjemme snurrer hans Kællings Rok,
hun kommer lidt hvidt i hans Kaffekop,
saa drikker han, dør han af Kaffecikorie
— det er Jægerens Historie.

Alt i Naturen arbejder, selv de mindste Atomer. Kun Menneskene har skabt Arbejdsløshed.

Molbohistorier.

Under denne Overskrift bringer vi nogle smaa Historier som ingen behøver at blive stødt over, eftersom de foregaar et helt andet Sted end i vort oplyste Kongerige. Den første hedder: *„Manden der baade var gift og ugift“.* Vi har den fra Molboernes egen Presse, og den lyder saaledes:

— En af Plejerne ved et Sindssygehospital i Molbolandet havde giftet sig uden Hospitalets Tilladelse. Følgen var at man vedblev at betragte ham som ugift, saaledes at han maatte tage Kost og Logis paa Hospitalet og ikke kunde faa de Giftes Dyrtidstillæg.

Han indbragte Sagen for Mols Østre Landsret, som i sin Dom udtaler at han har begaaet en retsstridig Handling ved at overtræde det eksisterende Forbud mod at gifte sig uden særlig Tilladelse. Han maa derfor stadig bo paa Hospitalet og vil med Hensyn til Lønningsforhold være at betragte som ugift.

Tænk at Mennesker og Dommere kan være saa dumme!

Arbejdernes første Opgave skulde være at føre deres Hustruer og Døttre ud af Produktionskrigen.

Produktions Barometret.

En Mand fra Provinsen kom ind til Kjøbenhavn og standsede forbavset foran et Butiksvindue.

— 75 Øre for et Pund Pærer, sagde han, det var dog forskrækkeligt. Og ude hos os paa Landet er der saa fuldt af Frugt at vi maa fodre Grise med det.

— Jamen er der da ingen Opkøbere, var der en Kjøbenhavner som spurgte.

— Af og til kommer der en, svarede Provinsmanden, men han forslaar ikke; han gi'r 10 Øre Pundet. Nej, vi kan ikke blive af med Frugten. Og her ser jeg at de rask væk sælger Æbler fra Kalifornien. Er det ikke ovre paa den anden Side af Jorden? Og hvor har Folk Raad til de Priser, naar de kan faa det saa meget billigere hos os?

— Ja, der maa vel være noget galt ved det, mente den anden.

Saa skiltes de. Og næste Aar er Folk lige betænkelige, og al Ting uforandret ved det gamle. Det er noget Rigsdagen maa om, tænker man.

* * *

Da al Ting gaar saa daarligt, maa vi glæde os over det lidt som gaar godt. Nu meldes der at de skal have Biografer i de amerikanske Kirker. Naar hele Religionen bliver sat paa Film, saa er i hvert Fald den Industri klaret.

* * *

Ifølge Folketællingen i 1921 var der i Haandværk og Industri 2580 Forsørgere med over 20.000 Kr. i aarlig Indtægt; ved Pengeomsætning var der 4371, altsaa mange flere.

Men hvis vi nu allesammen valgte det der „betalte“ sig bedst og gav os til at handle med Penge? Ja saa døde vi allesammen af Sult. Deraf kan man se at Menneskene *aldrig* har levet af Penge. Man kan kun leve af Arbejde; men desværre er det indrettet saadan at man kan snyde sig til at leve af *andres* Arbejde.

Hvor der findes et Menneske som ikke bestiller noget, der findes et andet Menneske som sulter.

Gammelt kinesisk Ord.

Ny Produktion.

Redaktion: Lille Marstrandsvej 3, 3. Sal. Ø.
Ekspedition: Fredericiagade 53. K.

Abonnementspriser: Pr. Kvartal Kr. 1,75.
„ Halvaar „ 3,50.
„ Aar „ 7,00.

Faas hos Bladhandlere og i Kiosker.
Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer.

Emil Kristensens Bogtrykkeri, Sct. Pederstræde 27, København.